

Rojen Barnas

MILKÊ EVÎNÊ

NÜDEM

Rojen Barnas

MILKÊ EVÎNÊ

Weşanên NÜDEM

Pirtûkên Rojen Barnas yên çapbûyî:

- 1. Li Bandeva Spêde, 1979.**
- 2. Heyv Li Esmanê Diyarbekirê, 1983.**

Rojen Barnas

MILKÊ EVÎNÊ

Wesanê NÜDEM

Weşanê NÜDEM: 14
Milkê Evînê
Çapa Yekem: Stockholm 1995

© Rojen Barnas
Pergala berg û rûpelan: NÜDEM
Wêneya bergê: Magritte
ISBN: 91 88592-14 6

Navnîşan:
Termov. 52 2tr.
175 77 Järfälla-Sweden
Tel û Fax: 8-58356468

NAVEROK

DÎCLE Û FIRAT **7**

1. Du Perî

2. Mezopotamya

3. Ev Milk

4. Pêrgîn

5. Di Hembêza Firat û Di Paşila Dîclê De

BI SULTANÊ OSMANÎ RE ME PEYMAN DANÎ **14**

PAŞAYEK FERMAN DERANÎ **16**

EFENDÎ **18**

CİRANO! **19**

EV KELEH, KELEHA MEYAFARQÎNÊ! **20**

RÊBERÊ FEREHIYÊ **24**

ŞEMITÎNA STÊRKAN **25**

NE WEXTÊ MIRINÊ YE **27**

RAGİHANDINA AZAD **28**

ŞEHÎDÊ AZADIYÊ **30**

GOTARA AZAD **32**

MILKÊ EVÎNÊ **37**

XEWNA DIYA ŞEHİDEK **38**

XEWNA JINA ŞEHİDEK **39**

YÊN WE Û YÊN ME **40**

DE BIVÊN HUN ÇI DIVÊN **42**

ÇIMA WE WEHA KIR? **42**

STÊRK Û XÍÇIK **43**

BI TÊKOŞÎN E, EV MÊJÛ HELBET **44**

XAÇERÊ **45**

DILEKİ **46**

BI TENÊ EW DIZANIN **47**

DILÊ MIN	49
SÊ TÎRÊJ	50
LI XWE DANÎN	53
RASTERAST	54
DÎSA	55
MIXABIN MIHEMED ELÎ	56
MALA CIBO	58
TIRKÎN JI DILÊ MIN	59
HEZAR Û YEK	60
DE WERE HA!	61
BIHAR E, ÎDÎ!...	63
MEYILDARI	64
ZÛTIR	65
XAÇ	66
DÎLBERA KELES	67
YÊN MAYÎN	68
EVÎN Û HÊVÎ	69
BEREVAJÎ FIKIRÎN	70
JÊ PÊVE	71
NASNAME	72
CEJNA HEŞTIRAN	73
EVDILCEBAR	74
EV ÇI ŞEV E, GELO?	75
WIJDANÊ BEG-EFENDÎ	76
KURÊ JINA XWE	77
YÊN BERXWEKETÎ	78
DIVÊ EM RAKIN VAN KELEHAN	79
DI KUNCIKÊ BÊRIYÊ DE	80
XEBER PAYIN	81

DÎCLE Û FIRAT

I. Du Perî

Di destpêka zemanekî nesalixdayî
Ku zeman hê nêremok
Û avis bû bi tarî û ronîyê.

Ji alîkî bêalî
Ji batin
Du kevok
    bi fir
                hatin
Gerîyan li bilindayıya, li pehnayî
Noqî kûrayiyê bûn, brûskasa...*
Warek ji xwe te hilbijartin
Danîn li erdê
Xwe şelihandin ji post û kirasa

Gêran bi periyan herdû kevok:
Du perî;
Du keçen xama
Du perî;
Cêwîkên hêkekê
Ketin temşa erdek raxistî:
Bi berrî û deşt , kortik û pehnav
Bi çiyayên bilind û geliyên kûr
Ku xelek xelek di hev de bestî.

---

*brûskasa: mîna brûskê

Jê hez kirin,
Pê şâ bûn,
Û jê ecêbmayî.
Mîna reqasa
Ketin govendê.
Stran...

Ji stranan govend geş bû
Govend girtin, ji govendê stran kemilîn
Xulxulîn kete erd û esman
Maka cêwîkên tarî û ronî
Ya di ber tengiya zayinê de
Li ber govend û stranê wan ji xwe ve çû,
Raza
Barê xwe danî
Û za

herdû cêwîkan;
‘ Tarî û Ronî
Sar û Germ’

Ku li pey hev in
Lê ji hev cuda
Ne di êk hev de
Û ne bi hev ra.

Stran geş bû
Govenda keçperian
Hingî çû germtirîn bû
Hingî çû xweş bû,
Li ber nazdariyê Roniyê.

Govendeke xweser;
-Bakur û başûr ve jorejêr,
Rast û çep ve l' berayî

Bê ser û bê dûvik
Bê haf û hember-
Dest pê kir
Ku Perî
Hê bêtir lê sor bûn.
Ji ber gurmîna pehniyên wan
Bi sar û germê
Du serkanî derbûn,
- Milkanî digel-
Zan ji destpêka zemanekî bêdestpêk
Distrên û di govendê de ne hê jî
Dizêñ ta dawiya zemanê bêdawiyê.

Rawiyê efsanê riwayet nake
Ku çawa Keçperî warqilîn lê.
Lê, bi navê xwe bi nav kirin herdû nûzayan
Yê yekê Firat, yê dinê Dîclê

2. Mezopotamya

Di hembêza Firat û di paşila Dîclê de
Axek hêşîn bû seraser
Bi berri û deşt, kortik û pehnav
Bi çiyayên bilind û geliyên kûr
Xakek bi kûrahî zayok
Erdek li berayî bi xêrûber

Xweza bi şîranî li vê der
Dergûşa pitika şarsaniyetê
Hejand bi evînî, bi nazdarî
Gel tê de afirîn, gel tê de rabûn
Gel ku mora xwe li sînga
Zanîn û şarsaniyeta mirovî xistin
Le hê jî kes nizane ka gelo
Bi ku ve çûn
An ji ku hatin.

3. Ev Milk

Di hembêza Firat û di paşila Dîclê de
Evîn germ e,
Hezkirin;
Kûr û zirav û dirêj
Esman bibext û zengîn
Ji dayînên esmanî
Erd makeyek biber e,
Dizê bi dîlovanî

Ji esman hatin em,
-Wek kurd-
An
Ji erdê hêşîn bûn bi awakî?
Kengê... çawa... çilo...
Peyda bûn li vî xakî?...
Kes nîne bersîva vê pirsê bide
Û bîra tarîxê jî ji heq dernayê.
Tiştê tê zanîn
Ji destpêka zemanekî nebinavkirî
Em li vê deverê ne.
Me gêra vî xakî kire war
Û vî warî kire milk
Me xwe jê re fedâ kir
Ji silqê safî.

4. Pêrgîn

Rabin pêrgînê xwenasîn
Xwezanîn rabin li piya bipêن
Mizgîna serîdana vejînê ye
Bibihêن.

Bihîstin helbet
Bihîstin xwenasîn û xwezanîn
Li piya stran bi dîlok, bi bêlûte
Û stran stranê
Ji devê min û te.

Dîcle - Firat jiyan e,
Jiyan kurt e li berê.
Ji destpêka bêdestpêk
Hetanî serbiserê
Delala ber dila ye
Dilê b' tijî keserê
Ma gelo emê çawa
Canê xwe nedin l' serê?

Dîcle - Firat xwîn û can,
Laş bi xwe Kurdistan e.
Bê laş ma xwîn ci tişt e?
Xwîn û laş pêkve can e.
Ger Kurdistan behişt e,
Bê kurd behişt xopan e.
Gava behişt ji dest çû
Cîhan êdî zindan e.

5. Di Hembêza Firat û Di Paşila Dîclê De

Di hembêza Firat û di paşila Dîclê de
Çiyayên bilind hene;
navserên wan
Hêlinên eyloyan in: Eylo serbilind...
Û warê
çêra berxikên me.

Di hembêza Firat û di paşila Dîclê de
Gelî hene; bi rîl in, bi kaş û bi rizde ne
Kûvî tê de digerin;
kûvî ji mîj ve
Nêzenasê gir-rik û evîna me ne.

Di hembêza Firat û di paşila Dîclê de
Deşt;
ta çav ji çava biniqînin rast
Rast hene; tê de asik dicêrin,
Bê paxava ji benderihék
Hespên me yên beza tê de digerin.

Di hembêza Firat û di paşila Dîclê de
Milkek heye li rasér esmanekî bêdawî
Li kadiza wî stêrkin hene
Navên wan ji beriya b' hezarên salan
Me danî
Û ew
Bi delalî
Dicîrisin.

BI SULTANÊ OSMANÎ RE ME PEYMAN DANÎ

Li raserê Dîclê me
Li ser birca Dingilhewa
Berê min ber bi aliyê Sîpanê Xelatê
Li berwarêن Nemrûd
Di ser Dîdeban de
Li Deşta Rehwa

Dilê min tingijiye ji derdan
Dixwazim serpêhatiya xwe bêjim
Lê nizanim çawa?
Wê barê min sivik kira Mîr Evdal Xan
Xanê Bedlîsê
Ku rabûna ji xewa.

Bi sultanê osmanî re me peyman danî
Bi bext,
Bi qewl,
Bi qerar...

“Emê destê xwe bidin ber barê hevûdu
Wek ometa Mihemed
Ku bibe pêşîrtengî li yê dî
Emê li hewara hev herin
Bi cîranî.

Nexwe,
Heryek ji me
Li mala xwe.
Bi sultanê osmanî re me peyman danî.

Kî nanê me dixwe, bitir dibe
Kî j' ava me vedixwe, çavşor...
Hingî ew bitir bû, em lewaz
Hingî ew bi hêz bû, em bê taqet man.
Û wî
Bext û qewl û qerar
Ji bîra xwe ya şahane hilanî.

Bi sultanê osmanî re me peyman danî.
Peymana me bû dûpişk
Bi me veda.

Li raserê Dîclê me
Li ser birca Dingilhewa
Hewl didim xwe ku vebêjim
Ka em çendî dilsaf in, sexik in
Çima em zû têne xapandin
û çawa.

PAŞAYEKÎ FERMAN DERANÎ

Ji bagera tesadufê, ji çi moranê
Di geremola gêtî de nebixêr
Ji qul û bexşikên taristanê
paşayek derket.

Paşayekî osmanî li Konstantîniye
Çendî sal dersên rûvîtiyê xwendî
Ü enî lê
ji çûna secdeya ber piyên Sultan
Bi awakî pendî
dûz biye
Ji ava Elbatê vexwarî
Ü bi birincê Qerejdaxê gewz biye.

Paşayekî osmanî ferman deranî
Paşayekî ku ji xwe pê ve kes-nenas
Ji pêşıya xwe sil
Ji bûrî nexweş
Bi firçeyeke fereh û stûr
Boyaxa reş
Kêşa ser tarîxê û rabirdû.
Pirtika ji peymana di navbera me
Ku mabû
Ew jî li ber lehiya wî çû.

“Qapiqûlû” û “dewşirme”
Zû
Talûkê eyişandin
Maliştin tarîxa heyî
Tarîxê ji “Wî” û jê pê ve dan meşandin.

Paşayekî reng padişah ferman deranî
Navê me, mafê me, yê welatê me
Qedexe kir,
Bi derbekê hilanî.
Lê nezanî ku emê
Nebêjin erê.

EFENDÎ

Dînekî afirand ji încarê
Bi secde û mihrab û menber
Redda Xweda û pêxemberan kir
Reddê kir xwede,* xwe kir pêxember

Ji xwe da destpêkirin tarîxê
Hişyariyê, zîrekiyê, zanînê
Murîd gotin amîn û dan dû
Ta ku bi serûçav ew kirin rêxê

---

* xwede: ilah

CÎRANO!

Cirano!
Mal li rexo
Mal li rano
Xwedêhişto
Malwêrano!
Tu berbayê ifrîtê derewê
yê ejdehayê heqnexweşî
nekeve qenebe bila ev reşî
derkeve ji nava me.

Were em bi çemberkî rûnen di civata mirovan:
Ne tu li seriya min bi çavşorî
Ne ez li jora te bi dek û fen...
Ez, ez
Tu, tu
Lê em...
Em bistren bi hev re stranên mirovhezî
Em şabaş bikişînin ji şahiya hevdû re
Em nebin qatilê hev,
Li pey hev bi muxennet.
Em ji hev razî
Em ji hev xweş
û em li hev bi hesret.
Ax!
Ax!
Ka li ku
Xwezi?!...

EV KELEH, KELEHA MEYAFARQÎNÊ!

-ji çırayêñ kerti yêñ ronahî û azadiyê re-

Ev keleh, keleha Meyafarqînê!
Ne kitêb salix didin, ne tarîx
Ku kê çêkiriye û kengê.
Lê malavayê endazer endazê wê
Wek nexşê destkariya keçeve bengî
Honandiyê ji xewnê, ji hêvî û xeyalan
Ji dilê sotî
Kêşaye bi rastekê,
Bi pergal û mêtînê.
Û hosta
Hîmê wê bi dilovanî
Daniye li ser xerca evînê.

Martyropolis,
Tigranokerta,
Meyafariqîn
Û iro jî
Şarê Silîva.

Ev keleh, keleha Meyafarqînê!
Gava Roja me derdikeve ji hêla Zêwetirkê
Berê xwe dide birca Zembîfiroş
Birc û barûyên hêkerengî
Şewqa wê davêje Kevanê Qîrê
di rasera girê di Tilmînê.

Di şevêن şevereş de ji dûrî ve diçilwile
Ku meriv li rê be an rêu be
Winda nebe
Da bikare xwe bighînê.

Ev keleh, keleha Meyafarqînê!
Serbajarê Dîkran û Badê Dostik
Ku Qabîl û Habîl hevhez li vê der
Û ehlên cî
Fileh û misilman digel hev
Olperest û hişaza di nav hev de
Di şahî û di şînê
Jîn heta demekê bi hezarên salan
Dûr bûn ji fikara bêbextiyê,
Neyartiyê,
Xeyb û nefrînê.

Ev keleh, keleha Meyafarqînê!
Têr nabim ji temaşa
Tavehîva çardeşevî li raserê spîndara
Li biniya kanya Xulo
Li tanga aşa.
Û têr nabim
Ji seyranê,
Ji dînê,
Ji hêla Çemê Hesenbegê

Li serê van kaşa...
Û dil şabaşa şahiyê dike
Gava keç û bûk derdikevin çıxariyê d' serê gulanan
Li Kanya Navîn, li Kanya Mezin
Şahî û stran û dîlan bi gerdûnê dikeve
Hunê bêjin qey
Badê Dostik
Ji Narikê, ji Elbatê dê niha bê
Û ew jî çûne pêrgînê.

Ev keleh, keleha Meyafarqînê!
Di xew re çûm gava din
Di temâşê de,
Li vê derê, li ber şikefta Kerîm
Li pozê rasta Circîs pêxember
Min xewnek bi ecêb dît
Kes ji we tune gelo xewna min bigerîne
Li ser xêrê,
Bi şahiyê,
Mizgînê.

Peşkek peşkili ji nişka ve
Peşka Habîl û Qabîl ya nebixêr:
Dest derdiketin
Bê laş...
Ne serî xuya bûn, ne pê
Dest derdiketin ji rojava
Mil li Stembolê, serî l' Enquerê
Geremolek raweşî û belav bû
Tariyek kumişî bi ser bajêr de
Mirov diketin wek kulî
Ku kevir û berên di kolanan

Ji ber wan
Bûn çavîkêñ mîna devêñ birînê
Û bajar
Gêra
Bi gola xwînê.
Pîrhevokek nependî tevnê dihonand
Ji hevdayêñ bêbextiyê,
Şîrêza kînê.

Ev keleh, keleha Meyafarqînê!
Wer riwayet dibe j' pîrê tarîxê:
“Ku heft car ji binî xopan
Bûye bi destê tarîperestan
Lê heft car ava biye ji nû va.”
Lê mixabin îro, dîsa ew hal
Ew babelîska bi reş, ew tofan, bela
Ji nû ve diaxibe wek brinek kevn
Ne ya îtroyîn e, ya ji mêt va.
Lêbelê, îro li bajarê Silîva
Dayik bi rik çok didin erdê
Peymana wan heye pê ra
Da guhdaran zêde bikin li stranêñ
Xecê û Siyamend
Zembîlfros
Û zeriya Gul Xatûnê.
Û nehêlin çira zenûn be;
Li hêviyê,
Li xweziyê,
Li jînê.

RÊBERÊ FEREHIYÊ

Hêvî di hesarê de tengezar
Bêmecal mabû li ber pençê sitemê
Û diva her
xweziya ejdeha tarûmar biba.

Mêr hebûn mérxaş hebûn helbet

Mêr hebûn bi hêviyê mijandî
Mêr hebûn li hêviyê bi hesret.

Mérek mérxasek ji wan
Xwe rapêçand bi çekên rêberiyê
Tariyê qelaşt bi bizava xwe
Da ji bona karwanê hêviyê
Bighê menzîlê
Bihna xwe vede
Derkeve ferehiyê.

ŞEMITÎNA STÊRKAN

Ku şemitîna stêrkek
Nimaya mirina yekî mezin be;
Herşev ji esmanê me
Stêrk dişemitin bê hejmar.

Ne bêsedem û beyhûde ye,
Ku hêvîdarên siberoj in, em.
Me welitek wer zayok heye
Ranaweste li ber rihsitîn tu car.

Neşemitin stêrk! bêsedem,
Nexuricin bê şop û bê ronahî.
Xuricîna we, divê azahî
Tov ke li dû xwe, bi kerem.

NE WEXTÊ MIRINÊ YE

-Ji Yılmaz Güney re-

Niha ne wextê mirinê ye,
Çavê milyonan li te!
Niha ne wextê şînkirinê ye,
Dengê milyonan bibe xwe
Rabe,
Bi kerem
Çavê xwe veke.

Niha ne wextê mirinê ye
Destê me li kar sar meke!
Bar meke ewrên di çavên me li taviyê
Keserê li dilê me siwar meke!

Niha ne wextê mirinê ye.
Niha wextê kar
Wextê dîkik
Li ser qapsûnê barkirinê ye.
Û niha çaxê
Bi kefteleftê, xewnan
Li dijminan jar,
Mora li ser bextê me y' bi reş
Tarûmar kirinê ye.

Nexweş derman,
Dergistî dîlan,
Zarûk li ber dîwaran

Nan dipêñ,
Payina wan divê bighê menzîlê
Gîhîştina menzîlê tu zanî
Karê pê bi pê
Û yê
Hin
bi hinê
ye.

Divê em bibişkêfin hîşkebirêka
Li ser qedera me ya reş a ji tewekulê
Divê em der bikin vê kulê
Vê birîna kêmgiirtî û genî
Ya ezîtiyê.
Me destana emîtî û pêkveyiyê
Li dara xistibû
Lê ew niha
Li hêviya
li xwe
destbirinê ye.

Nabe ku nîvcû bimîne destana me
Ji gulên curbecur baxçê dîtinê
Bêpar bimîne
Û fîkr û raman
Stewr bimînin ji rengê dinê

Niha ne wextê mirinê ye
Çavên milyonan li te
Ji te ronahî divên
Niha wextê heviya wan geşkirinê ye.

RAGIHANDINA AZAD

-ji dayikan re-

Me hinarê bi serbilindî xwar, di zîndanê
Bi evîn û sergermiya Mem û Zîn
Şêx Seîd, Seyd Rîza, Qazî Miheme
Xwençeyê dîlanê şandine bo me
Li Kadiza Serbilinda emê bicivin.

-ji bermaliyê re-

Em ji axê hatin, dizvirin axê
Periya evînê wisa ferman kir
Li milkê evînê erka dildaran
Rêça Zerîfe ye, li rex Elişêr

Alaya me
Ya têkoşînê
Sparî hewe...

Dahatûya zarokan e, lê neqışandî
Paçê wê ji dîbayê serbestiyê
Bratî, wekhevî û serbilindî
Ayatê pîroz in, ku lê kişandî.

Me ew ji dest nexist heta mirinê
Me serê we serbejêr nekir
Bi rûreşıya jihevketinê

Ev alaya ha
Sparî hewe.
Nekeve ha!

ŞEHİDÊ AZADIYÊ

Halan di xwe dida Efrûtê tirsê
Bi gefa mirinê êrîş dikir
Bi sawê, bi qurfê, bi bêhêviyê
Geremol û hêwirzeke wisa radikir
Ku cîhanê tanî ada-emanê.

Têkoşerê rizgariyê
 Dest kir tînika tariyê
 Gewriyê li Efrûtê tirsê şidand
 Û gotê:
 - "Pûc e, ey tirs
     gef û daxwaza te pûc e!
 Di rêzika têkoşînê de
 Alaya erkê
 Nakeve erdê
 Welew serê têkoşer tê de biçe.

Ku em ne xwedîyê welatê xwe bin
Ku em ne aza bin li ser axa xwe
Jiyana drêj
Bi min hîç e”

Alaya erkê
Neket erdê.
Lê,
Dîsa şemîtî stêrkek ji esmanê me.
Têkoşerekî
Mîna şêrekî, gurmist
Qutifand li hevûdu mirinê
Mîna pêldayina serawayek
Ji milkê evînê
Ji hevalan veqetî
Çû civata nemirdan
Rûnişt di civînê.

GOTARA AZAD

Ey xezebêñ ji esmêñ
Vegerin li lîsêñ xwe
Ey hejyana zêrzemîn
Bi edeb
Raweste l' ser dûvikê.

Bi min re nekevin rikê!

Yê min berberiya li çarenûsê
Ku ji min nehatiye pirsîn.
Yê min têkoşîna heyînê
Ku hebûna min tê fetisîn
di bedena min a
çend hezar-sal kevnar û qedîm
ebed û ezel.

“Layemût
Layezel”
Ez im, ez
Ey Ehremenê bêdadiyê!

Ez kurd im.
Kurd bûn:
Bê nav û nîşan
bê niştîman
bûyîn e.
Bê huwyet, bê paseport
Jiyana bi dizî ye li welatê xwe.

Kurd bûn
Di dojeha bêdadiyê de bi serfinazî
ji xwe razîbûn e,
jiyana ji bona milyonan,
jiyana xwedîderketina li niştîman
û mirina bi destê celadê qetilkûn e.

Ku çend hezar sal in

Me

Ew bi jînê
bi xwînê

straye

Ü xemilandiye wek bûkeke ciwan

Ey bûka min a sorgulî
Sotika tevgera di mêtî
Jendina dil,
Kaniya axîn û kenîna min
Hêviya xwe mebire ta ku heme

Ta ku heme

Kelemê nav çavê dijmin
Palgeha piştrastiya heyina te
Ez ji te
Ez bi te
Ez, tu bi xwe me.

Ey çerxa feleka çarenûsê
Ku bi sedhezaran sal
Pêşiyên me bi bawerê gera te bûn
Me mîl û moriya di te
Da rawestan niha

Di tengə xwe
Me dakişand ji nependiya esmanan
Hostayê qadirê qederê
Û li ber derê békariyê girêda
Bes êdî bibe piştdayê bêdadiyê
Bes êdî bibe sparteka
Celadên ku sitembaran dibirînin
li ser navê “teqdîra îlahî” yê.

Ey “Çerxa felekê”!
Me nedizanî ku
Tu bi xwe yî
Astenga li ser devê riya me ya azadiyê.

Ez mêt im û mêtexas im
Ey kalepîrê
ku li ber tarîxa gerdûnî rûniştî
sal bi sal
bûyer bi bûyer
dinivisîne
di deftera xwe de bi giştî.
Mequncife di kuncikê xwe
Mesilike ji sîtemkaran
Memelise li benda roja min a dahatû
Rastiyê mikur were
Binivîse.

Ez im ew mêtexasê ku
Bi Ksenofon da nivisandin
“Vegeta Dehhezaran”
Ez im, HERÎRÎ û CIZÎRÎ
Ku

li hember

“Qale û Yeqûlû”

Bi zarê şîrîn ê kurmançî

Hespê têkoşîna niştimanî

Rakirin pêdarê.

Ez im,

Ez kurd im.

Ez kurd im,

Raporên analîzêن xwînê

yêن laboratiwaran

Bi polikek xerabûyî jî nake

li bazara me

Ü ne bi mîxeke zengarî

Ku tê frotan li ser ereboka Eliyê keçel

Li “Spehî bazari”

Li Diyarbekirê.

Ez kurd im,

Belgeya kurdbûna min:

xwenasî

xwezanî

xwedîna min e.

Wekî din

Ji min

Tîştekî nepêن.

Ez mirov im! mirov!

Ne girêdayê xwînê,

heseb û neseb

irq û nîjad

Ez mirov im! mirov!
Mirov
divê
serbest û azad.

Ku kurd azad biwana
Ev zilm û sîtem û zordarî
Li ser yên te bikirana
ey!
lawê an keça
“Qewmê necîb”, “soylu ırk”
Herwekî serwerên gelê te
Xezebê dihêrin bi serê me de
Minê bi te re
di milê te de
xwe te bizaniya
Û li dijî yên xwe
bitêkoşa ji bo dadiyê.

Ez mirov im! mirov!
Çi bikim di xwîna min de heye
evîna azadiyê.

MILKÊ EVÎNÊ

Min milkekî heye li wê deverê
Serkaniya evIn û geş-asoya xweziyan
Karîna jiyana min
Bi rik jê dizê.

Milkekî diherike û tê
Dastan e, ji xewnan vekhonandî
Milkekî difûre, belê
Gewlaz e, ji axîn û keserê
Ku hê ji “Qalûbela”
Tarîx e li enî û
nûsîn e, li bextê me.

Milkekî ji navserên li Mûnzir û Agirî
Serejêrî Xaniqînê dibe.
Gava Roj dibişire li Mahabadê
Kerresî digermijin ji kêfa
Li dolik û mesîlên di Efrînê,
Li wan berwarêن Çiyayê Kurda.

Min milkekî heye ku lê
Her deq-qe
Perçeyek min
tête kuştin
di ber da
Û jê
Her deq-qe perçeyek min
ji nû va dizê.

XEWNA DIYA ŞEHÎDEKİ

Du par ji şevê çûbû, ew şev
Benderih di xewnê kûr de.
Masî nedilivîn di golê
Şirrîna ciravan westandî
Ü gul û giya
Kerr û lal.

Diyekê hilpetikî ji xewnê
Deng lê çekandî,
Qîrîn di gewriyê de fetisandî ma.
Eşheda xwe anî bi çav û birû.
Li ser “pêxemberê axirê dewrê”
Fatîhayek, sê “Qulhû Wellah”
Ü şikevayek di riya Xwedê...
Kire gazî:
Da rêwingiyê wê vê carê jî
Bi xweşî
    bi ser de
        bê.

Kizîn ji kezebê çû,
Lûvand di ber xwe de:
- ”Rêwingiyê min li rê ye, vê şevê
Nizanim gelo
Dê bigihîje menzîl û meqsedê?”

Du par ji şevê çûbû, ew şev
Diyekê hilpetikî ji xewnê
Dayikek xewnek dîtibû
Ci xewn bû ew, belê?...

XEWNA JINA ŞEHÎDEKİ

Jinekê,

Wek hejyana çiyayekî

Hejiya di nivînê,

Ji ber wê xewna dîtî.

Rabû ser xwe, ku li çökên xwe xe

Fedî kir ji xezûr û xesiye.

Jinekê, ku diya çend ber zarûkan

Got, di ber xwe de:

- "Hey la li min dêranê! ma jinebî mam?

" Bûm diya sêwiyan, wey Xwedê neke."

Û li xwe fekirî

Kerr lûvand û bi kelegirî

Got:

- "Hey geşahiya di çavêن min de

Ma nema hun bibirisin ji niha pê va?

Ma hunê ji kê re biçirisin,

Bişirînê min ên di dev û lêva?

Bîbikêن min ên ku dítine

Tenyabihara bîst, bîst û yekê

Û biskêن min ên şînboz

Ku di nav serê min de ji niha va

Ji Nûhê di nav Cizîrê gelek pîrtir

Gelekî derdkêstir û westandî:

Tîrsa min ew e,

Ku dabin vemartin çira hewe."

Wehe got û kir, jinek ji jinêن

Ku rê dipan

Li riya çûnehatê bû

Rêwingiyê wan.

YÊN WE Ü YÊN ME

Hevdû nedinasîn rûbirû
Bêî ku neyartiyek şexsî jî hebe
Yên we ü yên me di neqebek de
Bi serî li hevdû qelibîn.

Heyf herdû alî jî terr û ciwan
Jiyanek dûrûdrêj ber bi pêşeroj
Li ber wan hebû
Ku
Webihêla.

Yên we pergalparêzên bi meaş
Pergala ku ji tariya korahiya mirovîn
Mafnenasî û sitemê
Li serê me
kiribû bela.

Yên me wekhevîxwazêñ miftîbelas
Li pey serê hev digerîn ji xwe
Li hev teqandin, li hevdû xistin
Bi fermana general
Yên we bûn şehîd
Ü yên me kuştî.

Heyf! Gelek heyf!
Ji meaşen xwe bûn şehîdên we
Ji çekêñ xwe bûn yên me yên kuştî
Yên we bi ayîn û merasim hatin veşartin
Yên me wek tov ketin erdê, neşûştî.

DE BIVÊN HUN ÇI DIVÊN

-ji zarûkêñ şehîdan re-

Hun çi dixwazin zarûkno!
Hun çi dixwazin ji min, bidme we
Lê
Min tişt nînin, mixabin
Ku
Ji mîzdana bavê şêrîntir
Û xweştir bin
ji hezkirina dayikê.

We bihîst
De bivêن hun çi divêن!

Ku we têr nekin
Tiştinê min
Li xweşa we ku neçin,
herwekî:
Bi qasî şîraniya di awirdanêن bavê
Bi qasî nêzîkiya di pevçûna dayikê
Li min megirin,
Bibûrin li min,
Ne ji ber timahiya min e
Û ne jî ji ber çîknosiya ji heyînê.
Bibûrin li min zarûkno!
Bidin xatirê dê w bavê xwe
Ku b' xwîna xwe nivîsîn dastana têkoşînê.

De bivêن hun çi divêن
Ez bi heyran
De bivêن.

ÇIMA WE WEHA KIR?

Mîna yêñ we, efendîno!
Zarûkêñ me jî fêm dikirin
Veşartokê bilîzin
Û
Li şekir bi şîranî bimijin

Ew jî dikarin helbet
Firindeyên kaxizîn ên belekberfin
Bifirînin li ber perê esmên
Wîsa ku dilê mezinan
Li bûrî bibijînin.

Heyf hilanînê, efendîno!
We li wan şîrîntir kir, mixabin
Niha berê namlûya kînê dane we
Birûskêñ neyartiyê li we dirêjin

Çima we weha kir efendîno
Çima we wa' kir?
Ma leyistok biriyabûn di dinê
We fikra wan li kuştinê xera kir

STÊRK Û XÎÇIK

Bîst milyon stêrk li esman
Bîst milyon xîçik li kersaxa çem
Ne têr rokirin, ne têr birandin
Ne têr tewandin, bi tu fermanî

Bi mîrxasî dastana xwe dihonin
Çi li zindanê, ci li serê çiya.

BI TÊKOŞÎN E, EV MÊJÛ HELBET

Milkekî diherike ji Mûnzir û Agirî
Ta be Silêmanî tarîx û jîn e.
Dastanek hildibe li bilindayî
Ji kûrahiya xwe bi têkoşîn e.

Bi têkoşîn e, ev mêtû helbet
Nebû cî û war ji tu kesî re
Yên xwestin ji destê me b' zorê derxin
Destvala zivirîn li ser şopa xwe

Ev mêtû
Wê têkoşînê
Bidomîne helbet.

XAÇERÊ

Rê dikişî, dihat ji Hindê Çînê
Rê bi kaş û hevraz, rast û serejêr
Karwanê hevrîşm û biharatê bûn
Ku text welgerandin, tacan berejêr.

Ma doza Îskender ci bû li Dara,
Mebesta Cengiz û Tîmûr ma ci bû?
Ku ne talan û tajan bû gelo
Xalid ibnî Welîd çîma hatibû?

Rê dikişin diçin çar alyê dinê
Petrol û hesin û kromê dibin
Li gerewê kuştin, dîlî û zindan
Ku nejdî û rîbir li me dizvêrin.

DILEKİ

Dilekî d' mazmazka pêş-Asyayê de
Dilekî çarkerî, bi xwînê der e.
Pîrhevok tevna xwe lê rapêçaye
Dest kirye tînikê jê venagere.

Ew dil e, dilekî mîna dilan e
Li rexkî Elişêr, li rexkî Rêber
Alîkî Beko ye, strî di gulê
Alîkî Memo ye; dilsoj, bêxeber.

Milkekî d' navoka pêş-Asyayê de
Mîna xewnên şevan pendî-nependî
Li riya azadî bêdeng û bêhis
Elişêr têñ kuştin, lê b' serbilindî.

BI TENÊ EW DIZANIN

Bi tenê
Periyên çavkaniyêن Dîcle w Firatê
Zanin dastana me bistrêن.
Serpêhatiya me bêjin
Ji Bavê tarîxê şarezatir.

Periyê çavkaniyêن Dîcle w Firatê
Ma bera qey perî ne!?...
Çavêن wan ji terazinê Araratê
Ku bi kerem biharê difûrine
Di gêdûka zivistanan
Li jiyana me.

Me xwe spart wan
Wan bext dane me
Tenê ew li me xayîn negeryan
Ne, em dan destê cellad
Ne, laşê me hiştin li ber keftara
Ü rûreşîya
mezinahiya bi înkara me
Li xwe nekirin.

Em jî ne qelsemêr bûn ha!
Me,
jinemêr
ji xwîna xwe ya sorgevez
Gewlaz bi gewlaz gul afirand
Û danî
Ber tacâ
Wan

Navê yekê Serbestî ye
Bejna wê zirav e, ji şaxa takrihanê
Navê ya dî Serxwebûn e
Lamên di hinarîkan
Sorgul in di berfa zozanêن Şerefînâ
Di nîveka zivistanê.
Gava têkoşerên ronahiyê dikevin govendê
Ew di milê wan de
Dikişînin serê dîlanê.

DILÊ MIN

Dilê min deryayek bê ser û bê bin
Bêriyê hildike, xemê dijene
Şev lê geriyaye mîna Pisê Qes
Gêdûk û zeber in, lê balimçe ne.

Dilopek ji kanya xweziyê divê
Lêvên min î ziwa û çikçikandî
Ey ewrê barana xweziyê were
Hênik ke vî dilê dojeh lê çandî.

SÊ TÎRÊJ

Tîrêj dadihatin ji esman
Li ser baskên periyên Dîcle w Firatê
Min sisiya jê fesiland.

Sê tîrêj, sê kevokên çîk spî
Sê şêrên berxwedan û hedarê
Sê şêr derî bi derî geriyan
Derî bi derî
Diçûn tewafa çavêن zarûkan
Çavêن wan ên geş ji liba tirî.

Zarûk ku
Deng,
Hêvî,
Pêşeroj
Ü çirayêن me yên veketî
Di taristanan

Sê şêr peya bûn vê sibê
Sê şêr derî bi derî geriyan
Sê şêr derî bi derî
Li Diyarbekirê.

Li Diyarbekirê taxa Şeqlawâ
Li Diyarbekirê taxa Efrînê
Li Diyarbekirê taxa Pawehê
Li Diyarbekirê
Diyarbekirî.

Gul di hinarîkan de sorexazî
Roj di bîbikan de dilopa hingiv
Di neynika riyê wî yê hirî
Wijdanê netewayek:
Ji kefa avê paqijtir
Çîkspî diçilwilî.
Siwarê hespekî belekberfîn
Şêx Seîd bi zarûkan şâ dibû
Ji devê milyonan radmîsa eniya wan
Xweziya xwe
Bi zarûtiya wan dianî
Û misêwa
Mîna qerenfila di gulana
Sor dibû
Geş dibû
Dibişirî.

Ji eylo dûrbêna difesiland
Ji piling lexgîrtir
Ji kewê sivik
Seyd Rîza dersên bizavê dida
Bi destêن xwe yên pîroz û nazik.

Çetik di mil de derî bi derî
şêrekî alfabe dida zarûkan
Diyariya Rojê; ronahî, raman
Pêşewayê min Qazî Muhemed
Zanînê belav dikir.

Digot:

“Nabe, bi vî awayî nabe

Zarûkên me

Dê çawa bijîn bê alfabe?

Dê çawa bijî berxwedarî

Dê çawa bijî serfiraz-jîyan

Mirov ku bi zimanê xwe ne xwenda be.”

Hêwirîn zarûk li Deriyê Çiyê

Herikîn zarûk ji çar kenarî

Li ciyê Şêx Seîd şehîd ketibû

Tîrêja Çarçirayê mîlmîlandin

Strana çar stêrkan gêran b' xweziyê

LI XWE DANÎN

Di şerê serfiraz-jiyana xwe de
Em natin şikestin bi destê dijmin
Birayên me li me xayin geriyan
Ji pişt ve bi dijmin em dane kuştin.

RASTERAST

Bi stran û bi dîlan wer dîwanê rasterast
Ew in bizota mayin û jiyanê rasterast

Li benda te rê dipêm ku du mijûlî bikin
Bi rîkûpêk bi edeb bi erkanê rasterast

Periyê Dîcle w Firat rastûçep reqsê dîkin
Wilo divê reqsa wan ne b' vê manê rasterast:

Ku em jî fetl û çîva bidin ber xwe, negihêن
Tu armanc û qûnax û tu ramanê rasterast

Ku em xwe wekhevê hev bibînin û dest pê kin
Dê nemîne tu asteng li meydanê rasterast

Ne tenha gul û beybûn an sosin û binefşê
Divê her gul, gulçîçek li bûstanê rasterast

Bişen bijîn û vebin, bê xeter û serfiraz
Mebest ev in ji jîqa li cîhanê rasterast

DÎSA

Stérkek şemîtî dîsa
Stérkek şemîtî heywax
Mîrin çavêن te birijin
Mala te bimîne kambax.

MIXABIN MIHEMED ELÎ

-ji Mihemed Eliyê mutrib re-

Mixabin Mihemed Elî,
Wekî ku tu zînê xwe li bizinê kî;
Tu bi lez mirî, û çûy ji nav me
Bêy ku tu me hînî zirnê kî.

Li dengê zirna te ya zer;
Kal û xort,
Mêr û jin,
Bajarek dihêwirî seranser
Gava ku
Li dengê şêx çend sofî,
Li dengê axê çend xulam,
Li dengê siyasiyan çend riwal
Bi erêna xwe dikişandin.

Xwe ne diêşandin
Nedihatîn li dengê min, ku:
Mirîşk çav bi lext,
Ker çav bi giya,
Se çav bi hestî
Û yar
    çav bi diyariya neketa
                di destê min.

Ev çi mezinahî bû bi te re?
Ev çi jîrtî bû, çi şarezayî?
Em nikarin du kesan bînin cem hev
Te bajarek digihand hev bi hêsayî.

Ka bêje Mihemed Elî,
Tu bi helawa çarşiyê û nanê firnê kî!
Malmîrato ma ne şerm bû tu mirî?
Bêy ku tu me jî hînî zirnê kî.

MALA CIBO

“Mala Cibo di zirnê de ji hevûdu fam dikin.”

Gotuneke gelêri

Mala Cibo ji hevdû
Di zirnê de fam dikirin,
Serwext dibûn ji libta
Çav û birû.

Em di ber hevûdu de qerimîn êdî.
Ev çendî zeman,
Ev çendî sal bi devkî û nivîskî
Lê havilkar in, ku hevûdu serwext bikin
Lê mixabin em;
-Ez û tu-
Ne ji gotina fesîh
Û ne jî ji beyana belîx
Fam dikin ji hevûdu.

Xuyan e, em ne ji Mala Cibo ne:
Mala Cibo zirnevan bûn,
Mala Cibo sergiha,
Mala Cibo însan bûn.

TIRKÎN JI DILÊ MIN

Tirkîn ji dilê min çû, dîsa
Rawestî hilma min bi kêlîkek
Giraniyek venişt li ser dilê min
Guhê min bi xewt
Li ringîna derî
Çingîna telefonê
Meazellah
Guhê min li ser hisa.

Ev çi bela ye, ku tê gerîm
Qeder e, an bext e, nizanim
Saetek şêst deqe ye, lê tu
Di her salîseyê de li bîra min
Û di her salîseyê de bi awakî di
Hişê min, fikra min li hev dixî
Jiyanê li ber min dikî cehennem.

Guhê min bi ser te de xwarkirî
Bi xewt digere zembereka dil
Ha te dî qurîfî, şikî, rawestî
Ji tirsa bihîstina nûçeyek nexwes
Ha te dî ji tirsa tirsê rojekê
Sekinî û bû glokek hestî.
Tê bibêjî gelo?
“Ox-xwes!...”

Nizanim.
Tê çi bêjî, tu zanî. Lê,
Tirkîn ji dilê min çû, dîsa
Û meazzellah
Guhê min li ser hisa.

HEZAR Û YEK

Ji bona ji te hezkirinê
Sedemek tiqûtenê,
Lê hezar û yek hene
Ji bona nehezkirinê.
Ew yek,
Girantir davêje di mêtina dil
Ji hezar û yekê dinê.

Gelo teraziya dilê min
Ne li saz e? An jî
Eqlê min hêşîr e, ji pejnan ra.
Lewra
Ne maqûl e, ku
Hezar û yek siviktir bin ji yekê,
Û yek ji hezar û yekê bêtir.

DE WERE HA!

Axlêfe jî hat,bihurî û çû
Rewa ket hewayê, avê û axê
Şîrika jiyan û hezkirinê
Hilkişî li darê, ta serê şaxê
Rê dipêm, rê dipêm, rê dipêm heywax!
Ne ji te nûçeyek, mizgîniyek hê...

Keledoj, keledojeh e, dilê min
Di perengên hesreta te de
Ku biketa navê Roja Tebaxê
Dê bihelya
Ewê bibiwa barana dojehveres
Û bibariya bi ser me de.

Lê nizanim, heyret!

Dilê min hêtûn e, ji evîna te
Dilê te zemherîr e, zeber e, gêdûk
Dilê te deryaya qeşemê,
Çi deryayek sar, qerisî, tezî,
Ji evînê bêhay,
Ne damar dijene, ne reh lêdixe.
Di tanga min de, dilê te;
Hişk û tevizî.

Xwezî...
Ax xwezî ne wisa ba!

Axlêfe jî hat, bihurî û çû
Rewa ket hewayê, avê û axê
Hewa hênik,
Av şîregermî,
Ax hêşîn...
Dilê min li benda rewaya xwe ye
Bi kelebîn...

De were ha!
De were zû
Hê ku jîn nefirî û ji dest neçû.

BIHAR E, ÎDÎ!...

Bihar e, êdî bihar e, Roza!
Gupik bi gupik in, gulî li darê.
Balinde di çerxa dîlanê de,
Serxweş in bi evîna biharê.

Şirrîna avê ye, dışirişre
Di devê mesîlê, li qûntarê.
Ji zinarêñ hişkêñ di gelî
Xwê dide av, bi çiranek tê xwarê.

Spiyê d' gevez, ji hinarîkêñ te
Kulîlkêñ li gulyêñ dara behîvê
Min ji min dikşîne bal te ve dibe
Mizgîna nexuyan j' meha adarê.

Bihar e, êdî bihar e, Roza!
Destê keremê ber bi cihanê.
Destê min vekirî, başkurî te ye
Destê te y' keremê li ku ma, kanê?

MEYILDARÎ

Li devê newalê bilbilek
Li ser şaxeke gulê berdestî sibê
Stra û stra û stra
Gul çi kir, nizanim...
Lê ji gundê me
Ne kes pê hesiya
Û ne jî kes
Li cendekê wî geriya

Bi “selatun xeyrun el-mînen newm”
Ya banga melê gund
Hacı Miheme, sofî Smaîl û xalê Mîrzo
Hêdî hêdî rabûn li êlamê çûn.
Ji xwe kes tune bû ku wan bigire di nav nivînan
Him kalemêr û hin jê jî bî bûn.

Em gişt rakirin ji xewa şîrîn,
Ji nav nivînên me yên germ
Û ji paşilên
Stiyên me yên “Rabîayên Bedewî”
Kereke kertik-qetayî, li bêdera jêrîn
Bi zîtik û zirîn.

Meyla her yekî bi awakî
Kula her kesî cihê:
Guhê hinan li melê
Yê hinan?!...
Axleb, yê hinan li kerê.

Lê, bilbil?!...
Kî hay jê.

ZÛTIR

-ji Mihemed Şikrimê rehmetî re-

Mala te ava, riyê te sipî
Ku tu mirî û çûy
Bihneke xweş vedan mal û zarû
Di pey te de
Bi xwe ve hatin zû.

Hîç xewta te bila
Ne li ser wan be
Firêqet razê di gorê da
Firêqet razê heta te bivê

Îro rastî xanima te hatim
Min ew nenasî, maşelâh!
Bîst sal ciwantir bûbû bi rastî
Û porê reş î ji miyê di bizinê
Bûbû hevrîsimê kej li serçav û rû.

Ber keçan mekeve, şabaş ji xwedê re
Ku bibînî tê nenasî muheqeq
Tê bêjî qey ji Hollywoodê hatine
Û ketine pavyonê
Van delalên çavbelek

Bo çi te vê qenciyê
Zûtir bi wan nekir ez benî ?
Zûtir nemirî, neçûy da
Ew zûtir bigihana vê xweziyê

XAC

Li ser piştâ İsa Mesîh
Xaç, îşkence û azar û nimaya mirinê
Ew çend giran e, ku bê alîkarî û bê zor û zerpê
Merivek bi tenê serî dernaxe
Di binê barê wî de
Bi hilgirtinê

Xiftan û kulahê seydayê keşe
Ji hevrîsimê xalis, bi gulên xaçîn
Xaçen lê, ji zîv û zér kişandî.
Wisa ku dilê zérîngera lê dibije

Anjel, cîrana min, maşella!
Dilopa hingiv û takrihana têr-av
Di gerdenê de xaçek zérîn
Qaşeka yaqût di nav.

Heryek bi awakî xaçê xwe
Hildigire, digerîne.
Ji bo hina azar û işkence
Ji bo hina xeml û rûmet.

DÎLBERA KELEŞ

Bedewî çilmisi l' ber pêlên zeman
Lê şabaş! di dêlvê jîrîtî geş bû
Dîlbera ku di wextê de keleş bû
Gula geş e, li baxê aqilmendan

YÊN MAYÎN

Pergala me peşkilî em pergende man
Hin rûreş, hin dilkul, hin şermende man
Ji wê bobelatê yên nexesirîn
Qeşmer û teredîn û gewende man.

EVÎN Û HÊVÎ

Serkêşê çerxa jiyanê; evîn destmal e, di dest
Hêvî mertal e, li hember xewt û xeter ku neyar
Min ji sitranan çelengek l' enya dildara xwe best
Li asoyê pêşerojê yar dipê û hêvidar

Çenbera derd û bela, kerb û keser, û hesretê
Her li kar e; teng bike, rake ji ber me firsetê
Tacîdara hêviyê bişkoja işqa dewletê
Gij dike ji milkê Mafnas ser Sîtemê bi hawar

BEREVAJÎ FIKIRÎN

Ku keran li nik keran
girênedana
Û seyan nekirina nitirvan,
Seyan bihewandina di axurê
Û keran berdana derva
Kêf hê dibû kêfa guran.

Ku keran li ba keran girênedana
Ellahû-alem
Ne hînî zîtika dibûn ji hev
Ne hînî kerîtiyê.
Kî zane belkî jî piçek
Bibûna meriv

JÊ PÊVE

Kesî nekarî me bîne cem hev
Me li hev bihêwirîne
Ji bilî def û zirnê
Û dûdûka başçawîş

NASNAME

Nasnameya min di devê min de
Derya min a fikr û tesewirê
Hişê min jê hêzê distîne
Bilindî û kûrî pê
Teşe didin pêlên fikrê.

Nasnameya min di devê min de
Dayina dê û bavê min
Ne pasaport e ku bê çirandin
Ne kaxiz e ku tu bavêjî
Nasnameya min di devê min de
Kes nikare bistîne ji min

Zimanê min î şîrîn û nazik
Zimanê min î çoris û tûj
Nasnameya kesîtiya min
Nerm e geh, geh bi girrik

Nasnameya min di devê min de
Zimanê min î bav û kalan.

CEJNA DEVEYAN

Cejna devan e, îro
Şahîyanek bêhempa
Rastkirine li berwarêن Qerejdaxê
Li nêzîkê deşta Gewra

Deve
Bi gez û lotikan
Şenahîke wisa li dinê rast kirin
Dilşadiyê fûrandin ber perê esman
Bextê xwe
Ji kul û keseran xelas kirin.

EVDILCEBAR

Xwedê mezin e, Evdilcebar!
Dilê xwe bi halê xwe meşewitîne
Tenêhî ariziyê bi Xwedê ye,
Lê tu ji tenêhiya xwe re bişekirîne.

Ka bla havîn bê, Evdilcebar!
Ka şixrê bikşîne
Ka gêlê bike, malava!
Ka genimê sorgulî ji kayê veqetîne
Dê mele bê hafa te helbet
Dê şêx bê îrşadê bi Îznillah
Şanê axê wê li te bipirse
Ha! ji bîr meke
Para onbaşî jî hilîne, Evdilcebar!
Bivê nevê ji salê carek
Wê riya te bi qereqolê bixîne.

Xwedê mezin e, Evdilcebar!
Mebêje “bêkes û bênas im”
Ji tenêhiya xwe ya niha megazinîne.

EV ÇI ŞEV E, GELO?

Ev çi şev e, gelo? Bi vî tebayî
Ev çi şev e, ku dawînî lê nayê
Hingî dikudînim dirêjtir dibe
Hingî ku diçe tarî dike gurrayî

Çavêن min nabînin, tu dibêy?
An nafesilînim pêsiya xwe?...
Na! ne wisa ye bi rastî
Ku çavên min westiya bin
Kêm bûbe tê de ronahî
Lê ev çi ye ku dineqînim
Bozî ji gewrî, cûnî j' reşayî

Hingî ku diçe tarîtir dibe
Hingî dibûre gurr dibe tarî
Divê ku niha şefeq bidaya
Ji êvarê vê de çend sedsal bûrî.

WIJDANÊ BEG-EFENDÎ

Xatiya Nûrê ji kerema xwe
Gava tu herî ber ava ro
Bo potûpertalan qesarkirinê
Wijdanê beg-efendî jî
Bi xwe re bibî.

Wijdanê beg-efendiyê ha
Kes nizane li ku gemarî biye?
Li doşedera dikana komircî Miho,
An di seleba daşirên Cami-ul-kebîr?
Teniya donekî ku b' heft qalibê
Sabûna Helebê nayê pak kirin
Dîsa jî li berê pakîpaqij e.

Xatiya Nûrê xatirê Xwedê
Gava tê pota bibî qesarê
Wijdanê beg-efendî jî bi xwe re
Tu bibî
Ma çi dibe?

KURÊ JINA XWE

Di civata me de ciyê wî
Ne li seriya civatê bû
Û ne jî li ber şekalan

Ne tazî bû, ne birçî bû, ne bêrûmet
Di civata me de ew
Bi qasî giringiya xwe
Xwedî siyanet.

Bi rêuîtî çû deverekekê
Rom bû, Konstantîniye bû? Nizanim.
Şam bû, Bexda bû, Tehran bû
Ankara bû? An ciyekî din
Ez nizanim
Û rawî jî salixê wî ciyê nadin.

Kursîkî kişandin binî
Û xeftanekî lê kirin.
Di medisek xas de tiştek gotinê
Ku pê ruhê wî
Ji yê me cihê kirin.

Êdî, me jî wî navê
Lê,
Gava lê dibe pêşîrtengî
Kurê jina xwe
Tê xwe davêje bextê bavê.

YÊN BERXWEKETÎ

Li kumê xwe xebitîn berxweketî
Da ku li serê xwe bigirin
Di tozûtelazê de nexuya man
Serî ji wan stendin yên bêfedî..

DIVÊ EM RAKIN VAN KELEHAN

Destê min dirêjî ber bi te
Dilê xwe dirêjî dilê min bike
Em rûbirû ber bi hevdû ve
Bistrên stranê jiyana şîrîn
Jiyana me bla legel hev
Pêkve bifûre bi şadimanî
Têkve biçilmise ji kesera hev

Kê van keleha kêşa nava me
Ne nîjad e, ne dîn, ne ziman e,
Ne rengê ten e, sedemê bingeh
Kê şolî kir serê kaniyê
Jehravê berda serê riya me.

Divê em rakin van kelehan
Ji navbera xwe bimalin
Divê zelal be serê kaniyê
Ku stran li jiyanê belav bin
Divê ku hestê me mil bidine hev

DI KUNCIKÊ BÊRIYÊ DE

Di kuncikê bêriyê de tenê,
Rûniştiyê ser postê xema me
Ew bextê bi reş çima dereng ma
Bihata û mizgîniyê bida me

XEBER PAYIN

Ji Mala Cibo dengek derneket
Nizanim zirna xwe pê çikirin
Mala Cibo ewçend jîr bûn ku
Di zirnê de ji hevdû fêm dikirin.

WEŞANÊN NÛDEMÊ

- ◆ BINGEHÊN GRAMERA KURDMANCÎ ◆ Celadet Bedir-Xan / Gramer
- ◆ DÊ Ú DÊMARI ◆ Egîdê Xudo / Roman
- ◆ KESKESOR ◆ Nûredin Zaza / Çirok
- ◆ DI FOLKLORA KURDÎ DE SERDESTIYEKE JINAN ◆ Rohat / Lékolin
- ◆ HÊZ Ú BEDEWYA PÊNÛSÊ ◆ Mehmed Uzun / Essay (Ceribandin)
- ◆ MÎRZA MEHEME ◆ Medenî Ferho / Roman
- ◆ MILKÊ EVİNÊ ◆ Rojen Barnas / Şiir
- ◆ BIYANİ ◆ Albert Camus Werger: Fawaz Hesên / Roman
- ◆ ŞEVÊN SPÎ ◆ Dostoyevskî Werger: Fırat Cewerî / Roman
- ◆ MIŞK Ü MIROV ◆ John Steinbeck Werger: Fırat Cewerî / Roman
- ◆ BEXÇEYÊ VİŞNE ◆ Çexov Werger: Fırat Cewerî / Piyes
- ◆ LI BENDA GODOT ◆ Samuel Beckett Werger: Fırat Cewerî / Piyes
- ◆ GOTİNÊN NAVDARAN Amadekar: Fırat Cewerî / Aforisma
- ◆ GIRTÎ ◆ Fırat Cewerî / Çirok
- ◆ KEVOKA SPÎ ◆ Fırat Cewerî / Çirok

.....

*Ey xezebêñ ji esmêñ
Vegerin li lîsêñ xwe
Ey hejyana zêrzemîñ
Bi edeb
Raweste l' ser dûvikê.*

Bi min re nekevin rikê!

*Yê min berberiya li çarenûsê
Ku ji min nehatiye pirsîn.
Yê min têkoşîna heyînê
Ku hebûna min tê fetisîn
di bedena min a
çend hezar-sal kevnar û qedîm
ebed û ezel.
“Layemût
Layezel”
Ez im, ez
Ey Ehremenê bêdadiyê!*

.....